

**A SAPIENTIA SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA SZERVEZETI ÉS
MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATÁNAK**

VI. SZÁMÚ MELLÉKLETE

**MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI
KÉZIKÖNYV
ÉS SZABÁLYZAT**

BUDAPEST

2013

I. Bevezetés

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola (a továbbiakban: Főiskola) szándéka, hogy a fenntartók által a Küldetésnyilatkozatban megfogalmazott irányokat követve és egyben a magyarországi és az európai felsőoktatási elvárásoknak is megfelelő minőségi képzést folytasson.

Ennek érdekében a 2001 óta működő minőségbiztosítási rendszerét folyamatosan felülvizsgálja és a szervezeti- és működési változásokhoz igazítja annak érdekében, hogy az valóban a minőségi oktatás, valamint a katolikus hit és erkölcsnek való megfelelést és a szerzetesi lelkiélet megvalósulását szolgálja.

A Főiskola fölismerve, hogy hatékony minőség-mérést, illetve minőség-fejlesztést akkor tud elérni, ha minőségbiztosítási rendszere saját céljaihoz és szervezeti kultúrájához igazodik, minőségbiztosítási rendszerét az európai felsőoktatásban alkalmazott rendszerekre építve, de az intézményi sajátosságokat figyelembe véve alakítja ki, amelyet a jelen Kézikönyv és Szabályzatban (a továbbiakban: Kézikönyv) rögzít. (Az elnevezés utal arra, hogy a dokumentum rögzíti a minőségbiztosítás rendszerének felépítése és módszertana mellett az eljárási, végrehajtási szabályokat is.)

A Főiskola a Kézikönyv legutóbbi, 2005-ös módosítását követően több szervezeti átalakulást élt meg, így a minőség-ellenőrzés új formái alakultak ki, amelyek ezidáig nem kaptak intézményes formát. A Szenátus 2011. december 16-i ülésén módosításokkal jóváhagyta a készülő új Kézikönyv szerkezeti vázlatát, amely a Főiskola minőségfejlesztési tevékenységének alapját jelentette.

II. Minőségpolitika

A Főiskola a fenntartók stratégiai iránymutatásaiban, így elsősorban a Küldetésnyilatkozatban közvetített értékrendre alapozva és a hosszú távú célokra tekintettel, az aktuális jogi, társadalmi elvárásokat és lehetőségeket fölmérve alakítja képzési struktúráját, szervezeti működését.

A helyzetfelmérést, a stratégia alakítását, az egyes minőségfejlesztési lépések tervezését a minőségbiztosítási rendszere segíti. Minőségbiztosítási rendszerét a belső igényekhez és a külső elvárásokhoz (ágazati politika utasításai, vonatkozó jogszabályi rendelkezések, MAB elvárások, nemzetközi elvárások) igazítja.

A minőségpolitikai célok megvalósítása úgy lehetséges, ha az intézményben foglalkoztatottak ismerik a főiskola értékrendjét, a hosszú és rövidtávú célokat és azokat szem előtt tartva felelősen végzik munkájukat. A főiskola vezetése ezért

- az intézmény Küldetésnyilatkozatát a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza;
- a főiskola oktatói, dolgozói és hallgatói felé minden fórumon közvetíti az intézményfejlesztés fő irányait;
- az intézmény az oktatók, dolgozók és hallgatók visszajelzéseire építve tervezi működését, alakítja minőségfejlesztési stratégiáját.

A Főiskola keresztény világnézetten alapuló értékrendje Krisztus személyes példájában, a Szentírásban, a szent hagyományban, az Egyház tanításában és a szerzetesség hagyományában rögzített örök értékeken nyugszik. A Főiskola működését ez az értékrend határozza meg, ezért a minőséget a szakmai kompetenciák mellett a spirituális, emberi tényezőket is figyelembe véve méri. A Főiskola kiemelt jelentőségűnek tartja, hogy az intézményben alkalmazottak munkájukban elkötelezettek, személyükben hiteles keresztények legyenek.

III. Általános rendelkezések

1. A Kézikönyv célja

A Kézikönyv célja, hogy a minőségfejlesztési feladatok rendszerezetten és áttekinthetően megismerhetőek legyenek, keretet biztosítva a kívánt működés megvalósításához.

2. A Kézikönyv hatálya

1. A Kézikönyv hatálya kiterjed a Főiskola valamennyi szervezeti egységére, a foglalkoztatás formájától (munkaviszony, diszponált, megbízási jogviszony) függetlenül valamennyi oktatóra, kutatóra, nem oktató státuszban foglalkoztatott dolgozókra és valamennyi az SzMSz hatálya alá tartozó hallgatóra.

2. A Kézikönyv hatálya kiterjed a Főiskola teljes működésére, vagyis valamennyi szervezeti egység működése, továbbá valamennyi képzésén folytatott oktatási és az ehhez kapcsolódó oktatásszervezési tevékenység mérésére, értékelésére, illetve a folyamatok fejlesztésének tervezési és ellenőrzési eljárásaira.

3. A Kézikönyv a hatályba lépéstől határozatlan időre szól. A Kézikönyvet a Minőségbiztosítási Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) a rektor utasítása szerint, de

legalább két évente felülvizsgálja. Szükséges a szabályzatot felülvizsgálni, ha az oktatás-kutatás, az infrastruktúra fejlesztése, a képzés, vagy a külső kapcsolatok szerkezeti, tartalmi változása ezt indokolja.

3.A külső és belső szabályozási környezet

A főiskola minőségbiztosítási rendszere két pillérrre épül:

1. Külső követelmények:

- (1) az ENQA (Európai Minőségbiztosítási Szervezet) által megfogalmazott és az európai felsőoktatásért felelős miniszterek által elfogadott alapelveket: A minőségbiztosítás sztenderdjei és irányelvei az Európai Felsőoktatási Térségben (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*).ⁱ
- (2) vonatkozó állami jogszabályok, elsősorban a felsőoktatást szabályozó törvény és végrehajtási utasításai,
- (3) MAB akkreditációs követelmények,
- (4) Magyar Katolikus Egyház szabályai,
- (5) Statuti Generali di Pontificio Ateneo Sant'Anselmo (a római székhelyű Szent Anzelm Pápai Egyetem vonatkozó előírásai)
- (6) Nevelési Kongregáció
- (7) Szerzetesi Kongregáció

2. Belső követelmények: fenntartók, valamint az intézmény vezetése által meghatározott elvárások, s azok megvalósulását mérő belső mechanizmusok.

4.Az alkalmazott minőségbiztosítási rendszer

1. A Főiskola a szervezeti önértékelésében az EFQM (European Foundation for Quality Management – Európai Minőségfejlesztési Alapítvány) alapú modelltⁱⁱ tekinti a minőségbiztosítási rendszere alapjának, amely alkalmas működésének átfogó vizsgálatára és a TQM (Total Quality Management) alapelvek alkalmazása eredményességének mérésére. A Főiskola a modell kritériumrendszerét működési sajátosságaira értelmezve alkalmazza.

2. Főbb intézményi sajátosságok:

- (1) kis intézmény
- (2) személyesség
- (3) informális kapcsolatok, feladatellátás nem bürokratikus
- (4) katolikus hit és erkölcs alapjain álló, szerzetesi intézmény

3. A modell alapján végzett önértékelés a problémamegoldás PDCA¹, azaz a tervezés visszacsatolásra épülő elvét követi: folyamat értékelése, a tanulságok levonása, a következtetések hasznosítása.

4. A Főiskola törekszik a folyamatosan változó külső és belső igényeknek megfelelő minőségi oktatást folytatni, a döntési folyamatokba valamennyi tagját (oktató, dolgozó, hallgató) bevonni, így a főiskola teljes közösségét érdekeltté tenni a minőség folyamatos fejlesztésében.

5.A Minőségbiztosítás főiskolai szervezete

1. A minőségirányítási rendszer szervezeti kereteit a Főiskola SzMSz-e határozza meg, amely rendelkezik a Szenátus mellé rendeltlen működő állandó bizottság létrehozásáról, összetételéről és alapfeladatairól.

2. A Kézikönyv az alábbiak szerint határozza meg a minőségbiztosítási rendszere Főiskola szervezetébe illeszkedő struktúráját:

(1) Szenátus:

- a) a Szenátus feladat- és hatáskörében eljárva elfogadja az intézmény Minőségbiztosítási Kézikönyv és Szabályzatát, melyet az SzMSz mellékleteként ad ki. A Kézikönyvben határozza meg az intézmény minőségpolitikai alapelveit, létrehozza a minőségirányítás szervezetét, meghatározza működését;
- b) elfogadja a Minőségfejlesztési Programot;
- c) az önértékelési jelentés (minőségjelentés) alapján értékeli a minőségcélok teljesülését, a Minőségfejlesztési Program végrehajtását.

(2) Minőségbiztosítási Bizottság:

- a) javaslatot tesz Szenátusnak a minőségbiztosítás elveinek, módszereinek, rendszerének meghatározására és fejlesztésére (rendszeres felülvizsgálat);
- b) kidolgozza az éves Minőségfejlesztési Programot, melyben meghatározza a vizsgálandó, fejlesztendő területeket, meghatározva a prioritásokat és kapcsolódó feladatok ütemezését;
- c) eseti intézkedési javaslatot fogalmaz meg, melyet a feladat minőségétől függően terjeszt a rektor vagy a Szenátus elé;
- d) koordinálja a minőségbiztosítási feladatok ellátását a Szenátus által elfogadott Kézikönyv és éves Minőségfejlesztési Program alapján;

¹ Plan (Tervezni) – Do (Végrehajtani) – Check (Ellenőrizni) – Act (Beavatkozni)

- e) irányítja és segíti a minőségbiztosítási feladatok ellátásban részt vevő esetileg megbízott személyek és csoportok munkáját;
- f) rendszeresen beszámol a minőségbiztosítási tevékenységről, az eredményekről a Szenátusnak.

(3) Rektor:

- a) felel Főiskola minőségbiztosítási rendszerének működtetéséért, így különösen a minőségirányítás koncepciójának kialakításáért, a minőségcélok stratégiai célokkal összhangban történő meghatározásáért,
- b) megbízza a minőségbiztosítási felelőst,
- c) kijelöl a minőségbiztosítás körében eseti feladatellátásra személyeket, csoportokat.

(4) Minőségbiztosítási Felelős

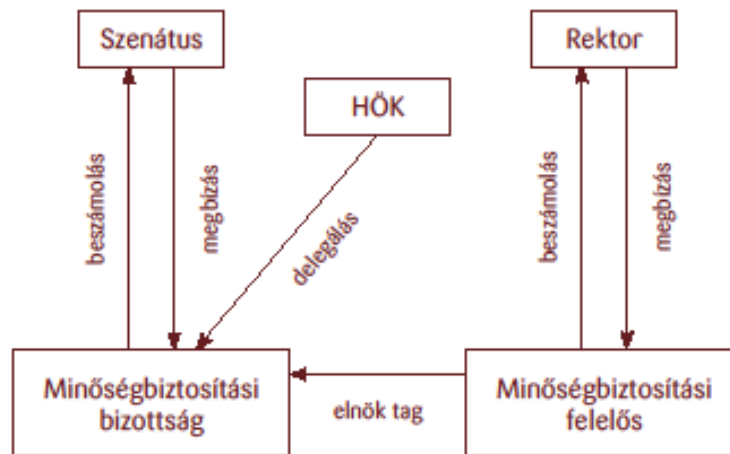
- a) felel a Bizottság SzMSz-ben meghatározottak szerinti működéséért,
- b) koordinálja és véleményezi a minőségbiztosítással kapcsolatos dokumentumok elkészítését, karbantartását és fejlesztését,
- c) szükség szerint, de legalább félévente összehívja a Bizottságot,
- d) rendszeresen beszámol a rektornak a Bizottság tevékenységéről,
- e) minőségbiztosítási tevékenységgel összefüggésben kapcsolatot tart az szervezeti egységekkel.

(5) Főtitkár

- a) felügyeli a minőségbiztosítási dokumentumok szabályszerű kezelését,
- b) gondoskodik a minőségügyvel kapcsolatos szenátusi határozatok végrehajtásáról,
- c) biztosítja a dokumentumok nyilvánosságra hozatalát,
- d) ellátja Bizottság titkári teendőit.

3. A Főiskola szervezeti egységeinek a minőségbiztosítással kapcsolatos feladatellátás kapcsán más-más típusú és hierarchiájú kapcsolatot kell kialakítaniuk, amelyet a minőségbiztosítási felelős koordinál.

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI SZERVEZET FELÉPÍTÉSE

6.A Minőségértékelés Rendje

1. A minőségértékelés általános rendje (rendszeres és eseti feladatok)

(1) A főiskolai minőségfejlesztés az önértékelésen alapuló minőségbiztosítási rendszer működésével történik. A Főiskola folyamatosan és átfogóan vizsgálja a képzési programok és a szervezet működését. Vizsgálja a

- bemeneti követelményeket, elvárásokat, azok megvalósulását,
- az oktatási, kutatási folyamatokat
- a szervezet működését,
- a kimenet eredményességét.

(2) A főiskola a meghatározott információforrások alapján hasonlítja össze a célkitűzéseket a tényleges működés jellemzőivel, a következtetések levonásával meghatározza az erősségeket és a fejlesztendő területeket. A fejlesztendő területek, valamint a minőségcélok meghatározását követően az intézmény felméri a fejlesztés lehetőségeit (külső-belső kényszerek), melynek alapján megvalósíthatósági tervet készít, meghatározza a cselekvés sorrendjét.

(3) A Minőségfejlesztési Program az EFQM modell valamennyi területére nézve határoz meg mérési, értékelési feladatokat, de az értékelés alapját képező információforrásokat és az adatfelvétel módját a fókuszterületek specifikumai szerint határozza meg.

2. Az önértékelés során vizsgált főbb területek:

I. Adottságok:

(1) Vezetés:

- a szervezet értékrendje,
- az irányítás struktúrája,
- célok pontos meghatározása és közvetítése,
- a vezetők hitelessége, a megfogalmazott célok és a tényleges cselekvések.

(2) Munkatársak irányítása:

- a képességek megfelelő kihasználása,
- kompetencia-elvárások
- motiválás
- fejlesztés
- személyfejlesztés (hosszú távon hogyan épít a munkatársakra)
- szervezeti kultúra

(3) Intézményi stratégia:

Az intézmény szereplőinek jelenlegi és jövőre nézve megfogalmazott igényeire és elvárásaira építő, a külső körülményeket figyelembe vevő intézménypolitika és stratégia.

(4) Erőforrások:

- emberi és tárgyi erőforrások, mint az oktatás/kutatás, valamint az oktatás/kutatásszervezés személyi és infrastrukturális feltételeinek felmérése, fejlesztés tervezése.
- belső információs rendszerek: erősségek, fejlesztendő területek.
- a partnerkapcsolatok építése és folyamatos tartalmi megújítása, menedzselése. (oktatási-kutatási együttműködések, gyakorlóhelyi megállapodások, egyházi kapcsolatok)

(5) Folyamatok:

- intézményfejlesztési folyamatok (stratégiai tervezés, kultúraváltás, szervezet-átalakítás, képzésindítás, problémamegoldás)
- alapfolyamatok: (képzés, kutatás, oktatás- és kutatásszervezés, folyamatszabályozás és annak ellenőrzőmechanizmusai, valamint a képzések utánkövetése)
- az alapfolyamatokat támogató működés folyamata, az adminisztráció, valamint az oktatást támogató egyéb szolgáltatások működési folyamatainak vizsgálata

II. Eredmények:

(1) Munkatársak elégedettsége:

- kommunikáció
- munka
- megbecsültség
- szervezeti működés
- szolgáltatások

(2) Hallgatói elégedettség:

- képzések (tanterv, tananyag, értékelés)
- oktatók
- szolgáltatások
- adminisztráció

(3) Társadalmi hatás:

- a diplomák társadalmi értéke
- végzett hallgatók elhelyezkedése
- a munkáltatók elégedettsége (beleértve az egyházi közösségeket is)
- a főiskola ismertségének növekedése

(4) Szervezeti eredmények (a vizsgált időszak eredményeinek bemutatása)

- képzések, szakok (ide értve a felnőttképzés sajátosságait is.)
- kutatás
- gazdálkodás

3. Az minőségügyi információk forrásai:

A minőségbiztosítási feladatok ellátása a megfelelő információkra épül. A Főiskola tevékenységének minőségére vonatkozó információk főbb forrásai:

- a jogszabályi előírások
- a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság szakmai követelményrendszere és értékelései
- a képzések tartalmát és szervezeti kereteit meghatározó dokumentációk
- tanulmányi statisztikák, ideértve a záróvizsgák eredményeit is
- jelentkezési adatok (számok, merítés, jelentkezők/felvettek)
- a Főiskola teljesítményének mutatói az azonos területen képzést folytató felsőoktatási intézményekkel összehasonlítva
- a hallgatók elégedettsége
- az oktatók/kutatók elégedettsége

- alkalmazottak elégedettsége
- öregdiákok véleménye
- a felhasználók, vagyis az oktatás és a kutatás eredményeit hasznosítók véleménye
- TDK munka
- Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT)

4. Az minőségügyi információk gyűjtésének módja, mutatók (nem kimerítő felsorolás):

- külső szabályzók rendszeres figyelemmel kísérése
- belső szabályzók rendszeres felülvizsgálata
- tantervek, értékelési módszerek felülvizsgálata
- kérdőíves felmérések teszt + nyitott kérdések; (hallgatók, oktatók kutatók, végzett hallgatók, felvételiző hallgatók.)
- tanulmányi statisztikákból, jelentkezői számadatokból meghatározott szempontú kimutatások készítése (pl.: lemorzsolódási arány, diplomák minősítése)
- az elhelyezkedési lehetőségek elemzése, elhelyezkedési mutatók vizsgálata
- Hallgatói Önkormányzat formális és informális jelzései a vezetés felé, hallgatói fórumon elhangzottak
- fókuszcsoporthozos interjúk
- intézményesült találkozók elhangzottokról jegyzőkönyv, emlékeztető készítése, elemzése:
 - Tanári Konferencia
 - Tanszékvezetői Értekezlet
 - Magiszteri Értekezlet
 - Tanszéki Értekezletek
- nem intézményesült megbeszéléseken elhangzottokról jegyzőkönyv, emlékeztető készítése, elemzése:
 - szak megbeszélések
 - mentortanárok megbeszélése
 - adott feladat ellátásában/folyamat végzésében érdekelt megbeszélése, tapasztalatainak összegyűjtése, problémák, pozitívumok kiemelése
 - TDK jegyzőkönyvek, beszámolók elemzése
 - meghatározott szempontú adatszűrés az MTMT-ből (kutatási eredmények)
 - gazdasági mutatók

5. Minőségfejlesztési Program

1. A Bizottság tanévre szólóan határozza meg Minőségfejlesztési Programját (a továbbiakban: Program), amely az éves önértékelés mérési és vizsgálati terve, az intézmény vezetése által meghatározott minőségcélokra tekintettel. A Programban egyúttal meghatározzák a határidőket és kijelölik a felelősöket.

2. A Program az EFQM modell valamennyi területére nézve határoz meg mérési, értékelési feladatokat, de az értékelés alapját képező információ-forrásokat és az adatfelvétel módját a fókuszterületek specifikumai szerint határozza meg.

6. Minőségjelentés és tervezés

1. Tartalma

(1) A Bizottság az éves minőségjelentésben foglalja össze az éves önértékelés végrehajtásának eredményeit.

(2) A megszerzett információk alapján kell elvégezni a minőségi követelmények és célkitűzések érvényesítését, a Főiskola és szervezeti egységei működésének tényleges jellemzői és a minőségi követelmények és célkitűzések összehasonlítását.

(3) A minőségjelentést a Szenátus fogadja el.

2. Tervezés

(1) A felmérések eredményeinek feldolgozása alapján kell összeállítani a minőségértékelés alapinformációit, melyek a Bizottság rendszerezve a Szenátus elé visz.

(2) A szükséges feladatok elvégzéséről, a fejlesztésekről vagy a további ellenőrzések, vizsgálatok elrendeléséről a feladat- és hatásköri szabályokat figyelembe véve a rektor vagy a Szenátus határoz.

7. Zárórendelkezések

1. A Kézikönyv a Főiskola Szervezeti és Működési Szabályzatának mellékletét képezi, azzal együtt érvényes.

2. A Kézikönyvet a Főiskola Szenátusa az 3/2013. (II.12.) számú határozatával fogadta el.

ⁱ A felsőoktatási intézmények belső minőségbiztosításának sztenderdjei:

1. Minőségpolitika, stratégia és minőségügyi eljárások

Az intézmény rendelkezzen átfogó minőségpolitikával és ehhez kapcsolódó eljárásokkal, amelyek garantálják képzési programjainak és az általa kiadott diplomáknak a minőségét.

Emellett határozottan kötelezze el magát egy olyan kultúra mellett, amely elismeri a minőség és a minőségbiztosítás fontosságát. Ennek elérésére az intézmény dolgozzon ki és valósítson meg stratégiát a minőség folyamatos javítása érdekében.

A stratégiának, minőségpolitikának és eljárásoknak legyen formális státusza, s e dokumentumok legyenek nyilvánosak. Tartalmazniuk kell továbbá a hallgatók és más érdekelték szerepét.

2. Programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

Az intézmény rendelkezzen formális belső mechanizmusokkal képzési programjai indításának jóváhagyására, követésére és azok rendszeres belső értékelésére vonatkozóan.

3. A hallgatók értékelése

A hallgatók értékelése előzetesen közzétett és következetesen, egységesen alkalmazott kritériumok, szabályok és eljárások szerint történjék.

4. Az oktatók minőségének biztosítása

Az intézmény rendelkezzen belső mechanizmusokkal az oktatók minőségének és kompetens voltának biztosítására. Ezen mechanizmusokat a külső értékelők rendelkezésére kell bocsátani, és az ilyen jelentésekben ki kell térni rájuk.

5. Tanulástámogatás, erőforrások és hallgatói szolgáltatások

Az intézmény biztosítsa, hogy a hallgatók tanulásának támogatására rendelkezésre álló erőforrások kielégítőek, és alkalmasak legyenek minden felkínált program esetében.

6. Belső információs rendszer

Az intézmény gondoskodjon a képzési programjainak és egyéb tevékenységeinek hatékony működtetését biztosító információk szisztematikus gyűjtéséről, elemzéséről és felhasználásáról.

7. Nyilvánosság

Az intézmény a képzési programjairól rendszeresen tegyen közzé naprakész és objektív, mennyiségi és minőségi adatokat és információkat.

Minden egyes sztenderdhez tartoznak irányelvek. Az irányelvek célja, hogy a sztenderd tartalmát részletesebben értelmezze, illetve fontosságát kiemelve.

ii

